

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LIX. — Wydana i rozesłana dnia 11. grudnia 1890.

207.

Rozporządzenie ministerstwa obrony krajowej z dnia 28. listopada 1890,

tyczące się wykonania ustawy z dnia 11. kwietnia 1889 (Dz. u. p. Nr. 41) o zaprowadzeniu nowej ustawy o służbie wojskowej.

Z III części przepisów o służbie wojskowej, wydanych w porozumieniu z c. i k. wspólnem ministerstwem wojny w przedmiocie wykonania ustawy o służbie wojskowej z dnia 11. kwietnia 1889 (Dz. u. p. Nr. 41), ogłasza się poniżej **wyciąg**, zawierający te postanowienia, których znajomość jest najpotrzebniejsza, mianowicie dla osób należących do stanu żołnierzy wojska i marynarki wojennej, tudzież dla gmin.

Welsersheimb r. w.

Przepisy o służbie wojskowej. Część III.

Przepis o utrzymywaniu w ewidencji osób należących do stanu żołnierzy wojska i marynarki wojennej.

Rozdział I.

Osoby nieczynne należące do stanu żołnierzy.

§. 1.

W ogólności.

1. Do osób nieczynnych w stanie żołnierzy (żołnierze nieczynni) zaliczają się:

- a) będący na stałym urlopie,
- b) rezerwiści nieczynni,
- c) rezerwiści zasobowi nieczynni i
- d) żołnierze nieczynni obrony morskiej.

Przez „żołnierzy“ rozumie się tu także osoby należące do wojska i marynarki wojennej, które pobierają płacę miesięczną a nie są zaliczone do żadnej klasy stopniowej.

2. Będących na stałym urlopie odróżniać należy od puszczonego na czasowy urlop, którzy są wojskowymi czynnymi i podlegają osobnemu przepisowi o puszczeniu na urlop czasowy osób należących do stanu żołnierzy.

3. Wszystkie urlopy, nieprzewidziane ani w „Przepisie o puszczeniu na urlop czasowy osób do stanu żołnierzy należących“, ani w niniejszej części przepisów o służbie wojskowej, są czasowymi, jeżeli udzielone zostały z przyznaniem prawa do dalszego poboru płacy, albo wprowadzie bez płacy, ale na czas nieprzekraczający trzech miesięcy. Wszystkie inne urlopy są stałe.

Gdyby pod tym względem zachodziły wątpliwości, rostrzygają je ostatecznie komendy terytorialne wojskowe.

Rozdział II.

Stosunki wojskowe służbowe i osobiste żołnierzy nieczynnych; ich jurysdykcja i podległość władzy wojskowej porządkowej.

§. 6.

W ogólności.

1. Żołnierze nieczynni podlegają z przyczyny swojej powinności służenia wojskowo tylko tym ograniczeniom, które opierają się na ustawie o służbie wojskowej i są potrzebne do utrzymania ewidencji.

Ograniczenia te, do utrzymania ewidencji potrzebne, określa niniejsza część przepisów o służbie wojskowej.

Żołnierze nieczynni podlegają w dopełnieniu powinności wynikających z tych ograniczeń, właściwym Władzom ewidencyjnym (§. 11), w toku instancyi komendzie terytorjalnej wojskowej i wspólnemu ministerstwu wojny a według okoliczności Władzy administracyjnej krajowej i ministerstwu obrony krajowej.

2. Wszelkie podania (prośby, zażalenia*) żołnierzy nieczynnych w sprawach dotyczących się służby wojskowej, o ile nie należą do zgromadzenia kontrolnego, wnosić należy do Władzy powiatowej przynależności, która ma posyłać je do komendy okręgu uzupełnienia przynależności. Ta ostatnia winna załatwić rzecz we własnym zakresie działania i podług obowiązujących przepisów służbowych.

Podania tego rodzaju można także wnosić do Władzy administracyjnej powiatowej miejsca pobytu.

Korpusy, zakłady i Władze wojskowe doręczać mają i wydawać rezolucye i rozkazy również za pośrednictwem Władz ewidencyjnych.

3. Żołnierzowi nieczynnemu nie wolno nosić mundur wojskowego, ani nawet pojedynczych części umundurowania (jak np. czapki polowej). Jeżeli przechodząc w stosunek nieczynny otrzymał mundur wojskowy, wolno mu nosić go tylko dopóty, dopóki nie przybędzie do miejsca swego pobytu, tudzież wtedy, gdy się udaje do szeregu.

4. Żołnierzowi nieczynnemu nie wolno wstąpić do służby w wojsku obcego Państwa.

*) Podania wnoszone na zasadzie niniejszego przepisu do celów ewidencyjnych a dotyczące się przybycia, zmian pobytu lub podróży są uwolnione od należności.

Ulga ta nie służy samym podaniom, dotyczącym się własnych interesów podającego, np. prośbom o pozwolenie do zawarcia małżeństwa lub o wyłączenie od zebrań kont. oliego itp.

Te podania żołnierza nieczynnego do Władz administracyjnych wystosowane, które służą do celów ewidencyjnych a nie dotyczą się własnych interesów wnoszącego, są uwolnione od opłaty pocztowej.

Uwolnienie od opłaty pocztowej ograniczone jest tylko do korespondencji oddawanych na pocztę i odbieranych w obrębie monarchii austriacko-węgierskiej, tudzież w Bośni i Hercegowinie a nie stosuje się do obrotu lokalnego, jakoteż do doniesień przesyłanych piśmiennie przełożonemu gminy.

Podania, uwolnione od opłaty pocztowej, przesyłane są bezpłatnie tylko w takim razie, jeżeli na adresie stoi napis: „Na wezwanie urzędowe“.

§. 7.

Przepis meldunkowy.

1. Żołnierz nieczynny winien najpóźniej w dni 14 po wystąpieniu z czynnej służby, otrzymaniu wykształcenia wojskowego lub odbyciu ćwiczenia wojskowego — zostający zaś w stosunku nieczynnym rekrut lub rezerwista zasobowy, najpóźniej w dni 14 po dniu wcielenia — zameldować się u przełożonego gminy miejsca pobytu.

Żołnierz na czasowym urlopie będący, który przechodzi w stosunek nieczynny, winien zameldować się najpóźniej w dni 14 po otrzymaniu paszportu wojskowego.

2. Żołnierz nieczynny winien za każdą zmianą miejsca pobytu zameldować się przed odejściem u przełożonego gminy a po przybyciu do nowego miejsca pobytu uwiadomić o tem w przeciągu dni 8 przełożonego gminy tego ostatniego miejsca.

Również po każdej zmianie mieszkania w miejscu pobytu zameldować się winien najpóźniej w dni 8 po przeprowadzeniu się u przełożonego gminy.

3. Wybierając się w podróż po kraju lub za granicę, jeżeli ta wymaga dłuższej niż 14dniowej nieobecności, uwiadomić należy przełożonego gminy o wybraniu się w podróż jakoteż o powrocie.

Jeżeli wybierający się w podróż nie mógł przewidzieć, że ta będzie trwała dłużej niż dni 14, winien donieść o tem później, najpóźniej zaś w dni 14 po odjeździe.

Żołnierz nieczynny, który przyjęty został za kontraktem na c. i k. okręt wojenny, winien, gdy wsiada na okręt i z niego wysiada, zameldować o tem przełożonemu gminy miejsca portowego.

4. Każdy, który wybiera się w podróż za granicę lub ma tam obrać pobyt, meldując o tem, winien za każdym razem wymienić trzecią osobę, przez którą w czasie jego nieobecności mogłyby mu być posyłane rozkazy gdyby nadeszły.

Na niego jednak spadają szkodliwe skutki zawodu, gdyby go pośrednik uczynił.

5. Jeżeli podróżujący żołnierz nieczynny zatrzyma się w pewnym miejscu dni 14 lub dłużej, winien o swoim przybyciu i oddaleniu się uwiadomić przełożonego gminy tego miejsca.

6. Osoby Władzy powiatowej dokładnie znane, które w interesach swoich podejmować muszą częstsze lub niespodziewane podróże, uzyskać mogą od Władzy powiatowej przynależności uwolnienie od takich meldunków (ustępy 3 i 5), jeżeli się postarają, żeby wszelkie rozkazy były im nieochybnie doręczane.

7. Powołani do czynnej służby, do wykształcenia wojskowego lub na ćwiczenia wojskowe winni przed odejściem zameldować się u przełożonego gminy miejsca pobytu.

8. Żołnierz nieczynny, który podróżuje w Bośni i Hercegowinie lub się tam zatrzymuje, winien meldować się w powyższych przypadkach u tej Władzy powiatowej*) tamtejszych krajów, w której okręgu urzędowym leży miejsce jego pobytu. Przebywający w okręgu Limu meldować się winien u komendy stacyi wojskowej znajdującej się w miejscu jego pobytu, lub najbliższej tego miejsca. Jeżeli nie można zameldować się u komendy stacyi wojskowej, postąpić trzeba według ustępu 9.

9. Żołnierz nieczynny, gdy przebywa lub podróżuje za granicą, winien meldować się w myśl powyższych przepisów u c. i k. Władzy reprezentacyjnej, jeżeli jest w miejscu pobytu, w razie zaś przeciwnym uwiadamiać ma o każdej zmianie pobytu bezpośrednio lub przez pośrednika w ojczyźnie zostawionego Władzę powiatową przynależności, iżby rozkazy mogły mu być posyłane.

Żołnierz nieczynny, który nie należy do związku żadnej gminy krajowej, przesyła te uwiadomienia komendzie okręgu uzupełnienia przynależności.

10. Wszelkie doniesienia o przybyciu i pobycie lub odjeździe czynić należy ustnie z okazaniem dokumentu legitymacyjnego; tylko gdy to jest niemożliwe, uczynić należy doniesienie piśmiennie.

Na dowód, że doniesienie zostało uczynione, powinno być przez Władzę właściwą zapisane w dokumencie legitymacyjnym. W tych przypadkach, w których żołnierz nie może złożyć dokumentu legitymacyjnego, uczynienie doniesienia potwierdzić ma Władza w inny sposób.

11. Żołnierz nieczynny, zaniedbujący powyższych meldunków, popełnia przekroczenie i podpada karze pieniężnej w kwocie od 2 aż do 100 zł.

Postępowanie karne należy do Władz powiatowych miejsca pobytu, stosują się zaś do niego postanowienia §. 84 I. części przepisów o służbie wojskowej.

Ukaranie ma nastąpić także wtedy, gdy przekroczenie popełnione zostało poza granicami królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

*) Zaliczają się do nich urzędy powiatowe, delegacje powiatowe i magistrat miasta Sarajewa.

W przypadkach tych postępowanie i orzekanie należy do Władzy administracyjnej gminy przynależności.

Podobnemu ukaraniu a to przez Władzę administracyjną miejsca pobytu podlegają także obywatele węgierscy, przebywający w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych, bez względu, czy popełnili wykroczenie w tutejszym obszarze państwa czy poza jego granicami.

Ponieważ ze względu na cele przepisów meldunkowych tylko chwila rozpoczęcia się powinności meldunkowej jest ustanowiona, powinność zaś trwa ciągle, przeto też zaniedbanie meldowania się nie przedawnia się dopóty, dopóki powinność meldowania się istnieje, czyli, dopóki przekroczenie trwa.

Pod względem sposobu użycia wpływów z kar pieniężnych i zamiany kar pieniężnych, nie dających się ściągnąć, na kary uwięzienia, stosują się przepisy §. 85 części I.

12. Osoby nieczynne, do stanu żołnierzy należące, które odchodząc do czynnej służby (do służby pod chorągwią), zaniedbały wymeldować się, karane być mają według przepisów porządkowych wojskowych.

Postępowanie i wydawanie wyroku karnego należy do komend okręgu uzupełnienia przynależności.

13. Gdy żołnierze nieczynni

a) zmieniają prawo swojszczyzny,

b) zgłaszają się o koncesyą przemysłową lub o kartę przemysłową,

c) żądają dokumentu legitymacyjnego do podróży po krajach tutejszych lub za granicą, książeczki robotniczej lub służbowej itp.,

Władza, której służy prawo orzekania lub wygotowywania winna przez przejrzanie dokumentu legitymacyjnego przekonać się, czy podający prośbę uczynił zadość powinności meldunkowej.

Jeżeli spotrzeże, iż podający prośbę nie uczynił zadość swojej powinności meldunkowej, zniechcąc go winna do natychmiastowego uczynienia zaniedbanego meldunku a według okoliczności zarządzić jego ukaranie.

§. 8.

Podróże.

1. Do podróży żołnierzy nieczynnych stosują się przepisy dotyczące się osób cywilnych; do udzielania więc onymże pozwoleń do podróży upoważnione są tylko właściwe Władze cywilne.

W dokumentach podróжных zapisać należy charakter wojskowy żołnierza.

2. Podróże po krajach tutejszych, do Bośni i do Hercegowiny nie podlegają pod względem ich trwania i celu żadnym ograniczeniom z przyczyny powinności służenia wojskowo, podróże za granicę i podróże morskie podlegają ograniczeniom zamieszczonym tutaj w dalszych ustępach.

3. Pasporty za granicę i pozwolenia do podróży morskiej (książeczki żeglarskie) udzielać wolno:

- a) będącym na stałym urlopie najdłużej na sześć miesięcy, — jednakże pozwolenia do podróży morskich tylko na okręty austriacko-węgierskie żeglugi wybrzeżnej małej i wielkiej;
- b) ochotnikom jednorocznym puszczonego na urlop aż do rozpoczęcia służby pod chorągwią, aż do tego czasu;
- c) rezerwistom zasobowym tak niewcielonym jak i wcielonym, którzy nie otrzymali jeszcze ośmiotygodniowego wykształcenia wojskowego, aż do najbliższego okresu wykształcenia;
- d) rezerwistom i rezerwistom zasobowym obowiązującym do odbywania ćwiczeń wojskowych, którzy rzemiosło żeglarskie wykonywają na statku handlowym lub przyjęci zostali za kontraktem na c. i k. okręty wojenne, pozwolenia do podróży morskiej dalekiej lub pasporty aż do najbliższego ćwiczenia wojskowego ich równowieśnictwa, zatem najdłużej na dwa lata, — innym udającym się za granicę pasporty tylko aż do najbliższego zebrania kontrolnego lub ćwiczenia wojskowego, a przeto najdłużej na rok, na dłuższy zaś czas, aż do dwóch lat tylko w takim razie, jeżeli proszący o paszport został wyłączony od rzeczonych czynności służbowych;
- e) rezerwistom i rezerwistom zasobowym, którzy ćwiczenia wojskowe już odbyli albo nie byli wcale do nich obowiązani, a mianowicie żeglarzom wykonywającym swoje rzemiosło na statkach handlowych, pozwolenia do dalekiej żeglugi, innym pasporty aż do dwóch lat;
- f) należącym do obrony morskiej na cały czas trwania tego stosunku powinności służbowej;
- g) odslugującym ostatni rok swojej powinności służbowej, którzy rzemiosło żeglarskie wykonywają na statkach handlowych lub przyjęci zostali za kontraktem na c. i k. okręty wojenne, a mianowicie pozwolenie do dalekiej żeglugi morskiej i pasporty na dłużej niż na dwa lata.

4. Otrzymujący pozwolenia do podróży morskiej lub pasporty nie przestają nawet podczas trwania podróży być obowiązani do uczynienia niezwłocznie zadosyć rozkazom powołującym jednakże w czasie pokoju należy mieć na nich wzgląd przy powoływaniu, o ile interes wojskowy na to pozwoli.

5. Żołnierz nieczynny udający się za granicę nie może być wymieniony w paszporcie innej osoby jako jej towarzysz, lecz zaopatrzyć się powinien we własny dokument podróжный, na jego osobę opiewający.

6. Gdy jest zarządzone powszechne lub częściowe uruchomienie, nie wolno wydawać żołnierzom nieczynnym ani paszportów, ani pozwoleń do podróży morskich, żołnierza zaś opatrzonego już takim dokumentem trzeba od granicy monarchii wrócić a względnie należy mu wzbronić, żeby wsiadł na okręt.

7. Wszystkie osoby należące do wojska (marynarki wojennej), przebywające za granicą, jak tylko dowiedzą się o tem z ogłoszeń publicznych, że monarchia zagrożona jest bliską wojną i rezerwa została powołana, obowiązane są powrócić bezzwłocznie do ojczyzny, nie czekając na powołanie.

§. 9.

Zawarcie związków małżeńskich.

1. Będący na stałym urlopie nie mogą ożenić się bez pozwolenia komendanta swego korpusu (zakładu itp.), który według przepisu o zawieraniu związków małżeńskich upoważniony jest do udzielania w tym celu pozwoleń.

Wyjęci są ci, na stałym urlopie będący, którzy odslugują ostatnie trzy miesiące swojej powinności służenia w linii i ci, którzy jako wychowawcy seminarium nauczycielskiego lub ze względów rodzinnych puszczeni zostali na urlop. (U. o s. w. §. 61, ustęp pierwszy, c.)

Prośby o pozwolenie do ożenienia się należy zaopatrzyć w dokumenty w myśl §. 138 : 1 Części I i wnieść według §. 6 : 2 teje części. Otrzymawszy pozwolenie do zawarcia związków małżeńskich trzeba po ożenieniu się donieść o tem i metrykę ślubu złożyć.

2. Wzmiankowani pod l. 1, ustęp drugi żołnierze na stałym urlopie będący, rezerwiści nieczynni, rezerwiści zasobowi i żołnierze obrony morskiej nie potrzebują do zaślubienia się pozwolenia Władzy wojskowej; ożeniwszy się, nie są obowiązani uwiadamiać o tem komendy okręgu uzupełnienia swojej przynależności.

3. Do wykroczeń przeciwko zakazowi pod l. 1, ustęp pierwszy wyrażonemu stosują się postanowienia §. 19, części I.

§. 10.

Jurysdykcja; władza porządkowo-karna wojskowa.

1. Żołnierze nieczynni podlegają we wszystkich swoich stosunkach cywilnych, jakoteż w sprawach karnych i policyjnych Sądom i Władzom cywilnym.

Żołnierze ci przechodzą pod jurysdykcją wojskową i władzę porządkowo-karną wojskową od dnia doręczenia rozkazu powołującego lub od dnia prawnego ogłoszenia tego rozkazu, albo jeżeli powołanie opiewa na dzień oznaczony, od dnia, na który powołanie opiewa — jeżeli zaś pierwszej nastąpiło zgłoszenie się do szeregu, od dnia ich zgłoszenia się do szeregu.

Ci, którzy ze stosunku nieczynnego wstępują dobrowolnie do służby pod chorągwią, przechodzą pod jurysdykcją wojskową i władzę porządkowo-karną wojskową od dnia stawienia się do szeregu.

Stawiający się na zebraniu kontrolnem (do kontroli dodatkowej), karani być mają za wykroczenia wojskowe podczas tego zebrania popełnione według przepisów wojskowych karnych i porządkowych (§. 38 : 16).

Nadto żołnierze nieczynni mają być karani według przepisów wojskowych porządkowych:

- a) gdy udając się do czynnej służby (do służby pod chorągwią) zaniedbują się wymeldować (§. 7: 12) i
- b) w przypadkach nieusprawiedliwionego niestawienia się na zebraniu kontrolnem lub do kontroli dodatkowej (§. 39 : 7).

2. Właściwość Sądów i Władz cywilnych dla żołnierzy występujących ze stosunku służby zaczyna się od dnia, w którym przestają być utrzymywani kosztem skarbu.

3. Sądy cywilne uwiadamiać będą Władzę administracyjną powiatową, w której okręgu urzędowym Sąd ma siedzibę, o każdym śledztwie wytoczonym żołnierzowi nieczynnemu, bez względu, czy odbywa się z pozostawieniem na wolnej stopie czy z przyaresztowaniem, jakoteż o wyroku prawomocnym i — w razie skazania na karę uwięzienia — o miejscu kary skazanemu naznaczonym i o niu, w którym kara się zaczęła.

Władza administracyjna powiatowa przesyła następnie to uwiadomienie właściwej Władzy powiatowej a ta właściwej komendzie uzupełnienia w celu doniesienia korpusowi, do którego skazany należy.

W Bośni i Hercegowinie Sądy cywilne przesyłać będą rzeczne uwiadomienia tej Władzy powiatowej, w której okręgu urzędowym żołnierz nieczynny skazany przebywa lub przebywał; ta ostatnia Władza komunikować będzie otrzymane uwiadomienia właściwej Władzy administracyjnej powiatowej celem doniesienia właściwej komendzie okręgu uzupełnienia i korpusowi, do którego skazany należał.

Sądy cywilne będą nadto przysyłały Władzom wojskowym na ich żądanie po zamknięciu śledztwa także akta do przejrzania.

Gdyby później czas kary został skrócony w podobny sposób wiadomość o tem przysyłać należy.

4. Władze administracyjne powiatowe i dyrekcyje policyi, gdy żołnierzy nieczynnych skazą na kary, winny uawiadomić o tem ich korpusy za pośrednictwem Władz ewidencyjnych.

O skazaniu na kary żołnierzy nieczynnych przez Władze administracyjne w Bośni i Hercegowinie donosić będą Władze orzekające właściwej Władzy administracyjnej powiatowej, która uwiadamiać ma właściwą komendę okręgu uzupełnienia celem udzielenia wiadomości korpusowi, do którego skazany należał.

Dyrekcye zakładów pracy przymusowej (poprawczych) winny o oddaniu każdego do służby w wojsku (marynarce wojennej) obowiązanego, do zakładu pracy przymusowej (poprawczego) i o wypuszczeniu każdej takiej osoby donosić Władzy administracyjnej powiatowej, w której okręgu znajduje się zakład pracy przymusowej (poprawczy). Władza powiatowa przesyła to doniesienie właściwej Władzy powiatowej a ta ostatnia właściwe komendzie okręgu uzupełnienia, celem uwiadomienia korpusu do którego oddany należał.

5. Każde ukaranie, o którym Sądy i Władze cywilne donoszą korpusom wojskowym (zakładom) zapisać należy w protokole kar.

6. O ile w skutek takich czynności urzędowych lub ukarania (l. 3 i 4) obowiązany do służenia wojskowo nie mógłby być użytym do czynnej służby przez czas 4 tygodnie przekraczający, należy zanotować to w protokołach ewidencyjnych.

Rozdział III.

Utrzymywanie ewidencji.

§. 15.

Współdziałanie gmin w utrzymywaniu ewidencji.

1. Przełożeni gmin obowiązani są zapisywać żołnierzy nieczynnych w gminie przebywających, bez względu na ich przynależność.

Do tego służy:

- Wzór 8. a) książka meldunkowa według wzoru 8, jeżeli to jest potrzebne z rejestrem imiennym alfabetycznym według wzoru 9 i
- Wzór 9. b) wykaz zmian pobytu (§. 17).

2. W książce meldunkowej zapisywać należy meldunki po kolei w obecności meldującego się, lub bezwzględnie po nadejściu meldunku piśmiennego i okazany dokument legitymacyjny, po zapisaniu w nim uczynionego meldunku, należy meldującemu się zwrócić natychmiast.

W rubryce 15 książki meldunkowej zanotować należy przy każdym zameldowaniu pobytu mieszkanie żołnierza nieczynnego, jakoteż charakter, nazwisko i mieszkanie tej osoby, która w razie jego nieobecności pośredniczyć ma w przesyłaniu mu rozkazów, gdyby nadeszły.

3. Gminy własny statut posiadające i sprawujące czynności Władzy administracyjnej powiatowej, zapisywać winny w książce meldunkowej jedynie tych, którzy do niej nie przynależą, meldunki zaś przynależnych zapisywać należy niezwłocznie w protokole ewidencyjnym, który według §. 13 ma być utrzymywany.

4. U przełożonych gmin znajdować się ma nadto wykaz ewidencyjny żołnierzy nieczynnych mających w gminie prawo swojszczyzny, ułożony według wzoru 10, który odda im Władza powiatowa, obowiązana prostować go — gdyby gminy same nie mogły tego uczynić — przynajmniej raz na rok w czasie zebrania kontrolnego, lub gdyby to było potrzebne. ułożyć nowy.

§. 17.

Wykazy zmian pobytu.

1. Do zapisywania meldunków, które żołnierze nieczynni podają w myśl §. 7, utrzymują przełożeni gmin miesięczne wykazy zmian pobytu według

Wzór 13. wzoru 13.

2. Wykazy te otwierać należy na nowo dnia 1go każdego miesiąca i zapisywać w nich trzeba każde zameldowanie pobytu, z wyjątkiem zmian mieszkania w miejscu pobytu bez względu na przynależność tego, który się melduje, w takiej formie, jak to podaje wzór.

3. Zapisywać należy jednocześnie z zapisywaniem w dokumencie legitymacyjnym i w książce meldunkowej.

4. W ostatnim dniu każdego miesiąca zamyka się te wykazy i oddaje Władzy administracyjnej powiatowej.

Meldunki piśmienne dołączać należy do wykazu zmian pobytu. Wykazy te mają gminy posyłać nawet w takim razie, gdyby się nie zdarzyły żadne meldunki.

5. Władze powiatowe przenoszą meldunki przynależnych do protokołu ewidencyjnego, przyjmują we własną ewidencję zameldowanych, których, dotąd nie utrzymywały w ewidencji i wszystkie wykazy zmian pobytu od gmin otrzymane, zebrawszy je razem, posyłają, najpóźniej aż do dnia 5. następnego miesiąca, komendzie okręgu uzupełnienia.

9. Przełożeni gminy są odpowiedzialni za dokładne utrzymywanie książki meldunkowej i wykazów zmian pobytu. Gdyby napominanie z powodu nieprawidłowości było bezskuteczne, może być w myśl istniejących ordynacji i statutów gminnych zarządzone utrzymywanie tych aktów ewidencyjnych na koszt gminy.

§. 21.

Postępowanie w razie zmiany prawa swojszczyzny.

1. O zmianie prawa swojszczyzny i nabyciu onegoż winien żołnierz nieczynny uawiadomić Władzę powiatową nowej przynależności.

§. 22.

Wyjście z ewidencji w ogólności.

1. Gdy żołnierz wychodzi ze stosunku nieczynnego, należy go wykreślić z rejestrów ewidencyjnych z podaniem przyczyny.

7. Gdy żołnierz nieczynny umrze, przełożony gminy, w której umarł, winien akt zejścia onegoż i jego dokument legitymacyjny złożyć u Władzy administracyjnej powiatowej, która dokumenty te, według okoliczności za pośrednictwem właściwej Władzy powiatowej przesyła właściwej komendzie okręgu uzupełnienia. Ta ostatnia przesyła akt zejścia korpussowi, do którego zmarły należał.

Rozdział IV.

Powoływanie żołnierzy nieczynnych, ich stawanie i zgłaszanie się do szeregu.

§. 25.

W ogólności.

1. Żołnierze nieczynni mogą być powołani:

- a) do służby pod chorągwią (Rozdział I i II. Części II);
- b) do odebrania wykształcenia wojskowego (Rozdział IV Części II);
- c) na ćwiczenia wojskowe (Rozdział V Części II);
- d) celem uzupełnienia wojska (marnarki wojennej) do stopy wojennej (§. 45 Części II); i
- e) do wyjątkowej czynności służbowej w czasie pokoju (§. 46 Części II).

§. 26.

Powoływanie i stawanie do służby pod chorągwią.

1. Żołnierzy nieczynnych powołują do służby pod chorągwią na wezwanie korpusów i zakładów, komendy okręgu uzupełnienia przynależności za pośrednictwem Władz powiatowych przynależności.

Tych obowiązanych do służby pod chorągwią, którzy są już przedstawieni do ukarania za nieposłuszeństwo rozkazowi powołującemu (§. 33 : 6), o ile nie zostali zarazem uznani za zbiegów i o ile z nimi nie postąpiono jak ze zbiegami, powoływać należy do wszystkich następnych terminów powołania, 1. października i 1. kwietnia.

3. Władza administracyjna powiatowa sprawdza, czy szczegóły podane w kartach powołujących zgadzają się ze szczegółami jej własnego protokołu ewidencyjnego, notuje w nim powołanie i karty, z dołożeniem na nich swego podpisu i z uwzględnieniem wykazów zmian pobytu, gdyby tymczasem od gmin nadeszły, posyła w przeciągu 48 godzin przełożonemu gminy stałego miejsca pobytu do doręczenia powołanemu.

Jeżeli powołany przebywa stale poza obrębem powiatu swojej przynależności, kartę powołującą posyłać się ma za pośrednictwem Władzy administracyjnej powiatowej miejsca pobytu. To ostatnie postanowienie ściąga się także do tych, którzy przebywają w Bośni i Hercegowinie.

Tamtejsze Władze powiatowe starać się o to będą, żeby karty powołujące były niezwłocznie i nie-ochybnie doręczone.

Tym, którzy przebywają stale za granicą, Władze powiatowe posyłać będą karty powołujące przez pośrednika (§. 7 : 4) a jeżeli nie został ustanowiony, bezpośrednio za rewersem pocztowym na koszt powołanego.

4. Żołnierzom na stałym urlopie będącym, do związku żadnej gminy w krajach tutejszych nie należącym, za granicą przebywającym, posyłać będą komendy okręgu uzupełnienia karty powołujące bezpośrednio za rewersem pocztowym, innym zaś takinże żołnierzom za pośrednictwem Władzy administracyjnej miejsca pobytu.

5. Przełożeni gminy obowiązani są otrzymać karty powołujące doręczać jak najspieszniej powołanym, lub gdy to jest niemożliwe ponieważ powołani opuścili chwilowo miejsca stałego pobytu — ustanowionym ich pośrednikom.

6. Gdy się powołuje żołnierzy nieczynnych, którzy mają posady w straży skarbowej, w rządowej straży bezpieczeństwa lub posady dozorców więzień i sług w zakładach karnych i sądach, Władze powiatowe przynależności winny posyłać karty powołujące do przełożonej Władzy służbowej powołanych, która obowiązana jest doręczać je niezwłocznie.

O takimże powołaniu sług kolei żelaznych i przedsiębiorstw żeglugi parowej winny Władze powiatowe przynależności uwiadamiać interesowane przedsiębiorstwa.

Do tego celu rzeczzone Władze cywilne i przedsiębiorstwa mają polecenie utrzymywać registr żołnierzy cywilnych mających u nich posady i o przyjęciu każdego żołnierza nieczynnego do służby jakoteż o oddaleniu z niej każdego takiego żołnierza donosić w każdym z osobna przypadku Władzy powiatowej przynależności.

Władza powiatowa winna przyjęcie do służby i oddalenie owych żołnierzy notować w rubryce „Uwaga“ swego protokołu ewidencyjnego.

7. W przypadkach szczególnych komendy okręgu uzupełnienia mogą karty powołujące, dotyczące się niektórych osób, posyłać bezpośrednio przełożonemu gminy do wydania powołanym lub ich pośrednikom, winny jednak uwiadomić o tem Władzę powiatową przynależności, iżby mogła dotożyć w tym celu odpowiedniego starania.

8. Na karcie powołującej nie wolno dopisywać żadnych uwag ubocznych; gdyby potrzebne były uwagi, dotyczące się wyszukania powołanego, zamieszczać

je należy w odezwie dołączanej do karty powołującej.

9. Karta powołująca wkłada na powołanego obowiązek stawienia się natychmiast lub przybycia w pewnym oznaczonym dniu.

Gdy powołanemu nakazuje się, żeby się stawił natychmiast, dozwolona mu jest zwłoka 48-godzinna do uporządkowania stosunków domowych i wymeldowania się u przełożonego gminy.

10. Każdy powołany obowiązany jest stawić się bezpośrednio w miejscu, które w karcie powołującej jest wyznaczone jako miejsce stawienia się i w korpusie wojska w niej wymienionym.

Gdyby jednak korpus wojska, do którego żołnierz nieczynny został powołany, stał poza granicami okręgu uzupełnienia, w którym leży miejsce jego pobytu i od tego ostatniego miejsca dalej, aniżeli komenda okręgu uzupełnienia miejsca jego pobytu, może zgłosić się do szeregu u tejsze komendy okręgu uzupełnienia.

W przerzeczonych okolicznościach można stawić się także u komend okręgowych uzupełnienia w Bośni i Hercegowinie, przebywający zaś w południowej Dalmacji i w graniczącej z nią części Hercegowiny mogą stawić się u komendy placu w Dubrowniku lub w Kotorze.

11. Postanowienia dotyczące się stawiania ochotników jednorocznych, zawarte są w rozdziale II Części II niniejszego przepisu.

12. Powołany stawić się musi bezwarunkowo wyjąwszy, gdyby świadectwem lekarskiem, zawierającym dokładne oznaczenie stanu choroby było udowodnione, że nie może być odesłany. Jeżeli powołany przebywa w miejscu, gdzie jest garnizon wojska (marynarki wojennej, obrony krajowej), świadectwo to wydać ma lub przynajmniej potwierdzić lekarz wojskowy (obrony krajowej), w przeciwnym razie potwierdzić ma świadectwo przełożony gminy.

13. Powołany obowiązany jest przybyć aż do miejsca, w którym otrzyma ubiór wojskowy i rynsztunki, w swojej własnej odzieży i przynieść z sobą kartę powołującą, dokument legitymacyjny, jakoteż rzeczy skarbowe, jeżeli takowe już otrzymał.

§. 28.

Powoływanie, stawianie się i zgłaszanie się do szeregu celem odebrania wykształcenia wojskowego.

1. Obowiązani do służby liniowej, którzy otrzymują tylko wykształcenie wojskowe i rezerwiści zasobowi, mający odebrać takie wykształcenie, powo-

ływani będą do tego w taki sam sposób jak żołnierze nieczynni do służby pod chorągwią (§. 26).

Te osoby do odebrania wykształcenia wojskowego obowiązane, które są już przedstawione do ukarania za nieposłuszeństwo rozkazowi powołującemu (§. 33 : 6) — o ile nie zostały zarazem uznane za zbiegów i o ile z nimi nie postąpiono jak ze zbiegami — powołać należy na termin powołania następnego roku a względnie lat następnych.

2. Powoływać należy żołnierzy do tej komendy okręgu uzupełnienia, w której okręgu mają odebrać wykształcenie.

3. Ażeby powołani mieli dość czasu do uregulowania stosunków osobistych, powoływać należy ile możliwości na cztery tygodnie przed rozpoczęciem się okresu kształcenia.

4. Powołany obowiązany jest stawić się bezpośrednio u komendy okręgu uzupełnienia wymienionej w karcie powołującej.

Gdyby jednak miejsce pobytu powołanego nie leżało w obrębie komendy okręgu uzupełnienia u której ma się stawić i od tejsze dalej niż od komendy okręgu uzupełnienia miejsca jego pobytu, może zgłosić się do szeregu u tejsze komendy.

Pod względem stawiania się obowiązują tutaj także postanowienia §. 26 : 12 i 13.

5. Zgłaszać się należy do szeregu w taki sam sposób jak do służby pod chorągwią (§. 27).

6. Pasporty wojskowe żołnierzy, odbierających wykształcenie wojskowe, przesłać należy tym podziałom, w których je odbierają.

§. 29.

Powoływanie, stawianie się i zgłaszanie się do szeregu na ćwiczenia wojskowe.

1. Rezerwiści i rezerwiści zasobowi powoływani będą na ćwiczenia wojskowe w taki sam sposób jak żołnierze nieczynni do służby pod chorągwią (§. 26).

Karty powołujące wygotowywać należy podług wzoru 17.

Ci, którzy są już przedstawieni do ukarania za nieposłuszeństwo rozkazowi powołującemu (§. 33 : 6), o ile nie zostali zarazem uznani za zbiegów i o ile z nimi nie postąpiono jak ze zbiegami, powołać należy do jednego z ćwiczeń wojskowych, które odbyć się mają w przyszłym roku i w następnych latach.

2. Będących na stałym urlopie, jeżeli mają być przyzwani do ćwiczeń wojskowych, powołuje się zapomocą tych samych kart powołujących, atoli z wyrażeniem: „do służby pod chorągwią na czas ćwiczeń wojskowych.“

3. Powołany obowiązany jest stawić się bezpośrednio w miejscu, które w karcie powołującej jest wyrażone jako miejsce stawienia się i w korpusie wojska w niej wymienionym.

Gdyby jednak korpus wojska, do którego został powołany, stał poza obrębem okręgu uzupełnienia, w którym leży miejsce jego pobytu i od tego ostatniego miejsca dalej, aniżeli komenda okręgu uzupełnienia jego miejsca pobytu, może zgłosić się do szeregu u tejże komendy okręgu uzupełnienia. Z odejściem z miejsca pobytu urządzić się winien w ten sposób, żeby pomimo zgłaszania się do szeregu u komendy okręgu uzupełnienia miejsca swego pobytu, zdążył w czasie właściwym do miejsca przeznaczenia.

Ten, którego miejsce pobytu oddalone jest o więcej niż 150 km. od oddziału wojska do którego został powołany na ćwiczenia odbyć, je ma — jeżeli co innego nie będzie osobno zarządzone — w najbliższym oddziale wojska swojej broni, w okresie ćwiczeń wojskowych dla tegoż ustanowionym, i ma stawić się u komendy okręgu uzupełnienia miejsca swego pobytu.

Pod względem stawienia się obowiązują tutaj także postanowienia §. 26 : 12 i 13.

4. Zgłaszać się należy do szeregu w taki sam sposób, jak do służby pod chorągwią (§. 27).

5. Pasporty wojskowe żołnierzy biorących rzeczywście udział w ćwiczeniach wojskowych przesłać należy tym poddziałom, w których żołnierze odbywają ćwiczenia wojskowe.

§. 30.

Powoływanie i stawianie się celem uzupełnienia wojska (marynarki wojennej) do stopy wojennej.

1. W razie powszechnego uruchomienia powołują żołnierzy nieruchomych na wezwanie komend okręgów uzupełnienia. Władze administracyjne powiatowe obwieszczeniami publicznymi według istniejących w tej mierze szczególnych przepisów.

2. W razie częściowego uruchomienia, jakoteż, gdy chodzi o uzupełnienie wojska do stopy

wojennej bez zarządzenia uruchomienia, powołuje się według postanowień §. 26 kartami powołującymi, wzór 18, które niezwłocznie po otrzymaniu list powołanych należy wygotować i natychmiast rozesłać.

Powołuje się do stacyi rynsztunkowej. Na kartach powołujących tam, gdzie ma być podpis komendanta okręgu uzupełnienia, wyciska się tylko pieczęć służbową tejże komendy.

Jeżeli potrzebna jest tylko pewna oznaczona ilość żołnierzy nieczynnych powoływać należy na wypadek niedomiaru więcej ludzi niż rzeczywście potrzeba. Nadwyżka jednak, którą oznaczyć należy na podstawie doświadczenia, nie powinna przenosić 10 od sta.

3. Gdy się powołuje z powodu uruchomienia, żołnierze nieczynni, z wyjątkiem tych, którzy czasowo lub stale mają być pozostawieni na swoich posadach cywilnych, stawić się mają do czynnej służby najpóźniej po upływie zwłoki 24-godzinnej dozwolonej im do uporządkowania stosunków domowych i wymeldowania się u przełożonego gminy.

Termin ten liczy się w razie powszechnego uruchomienia od chwili ogłoszenia w gminie pobytu obwieszczenia o uruchomieniu, w razie częściowego uruchomienia, od chwili doręczenia karty powołującej.

Żołnierze pozostawieni tylko czasowo na swoich posadach cywilnych, stawić się mają w dniu do tego celu oznaczonym, nie czekając osobnego powołania.

4. Czy żołnierz w razie powszechnego uruchomienia stawić się ma wprost w stacyi rynsztunkowej wymienionej na pierwszej stronie paszportu wojskowego, czy u komendy okręgu uzupełnienia miejsca swego pobytu, o tem dowie się z obwieszczenia plakatami ogłoszonego.

Miejsce stawienia się tych, którzy przeznaczeni są do szczególnej czynności wojennej i otrzymali kartę wcielenia (§. 24), jest w tejże karcie wyrażone.

W razie częściowego uruchomienia, żołnierz stawić się ma wprost w stacyi wymienionej w karcie powołującej. Jeżeli zaś nie może stawić się wprost w tej stacyi ponieważ nie zna kierunku drogi lub dla jakichkolwiek innych przyczyn, winien zgłosić się do szeregu u komendy okręgu uzupełnienia miejsca swego pobytu

5. Gdy żołnierze mają stawiać się celem uzupełnienia wojska (marynarki wojennej) do stopy wojennej bez zarządzenia uruchomienia, stosują się

postanowienia, dotyczące się częściowego uruchomienia.

6. Każdy powołany ma prawo odbywać podróż kolejami żelaznymi i statkami parowemi z miejsca swego pobytu aż do stacyi okręgu uzupełnienia lub rynsztunkowej na rachunek skarbu państwa.

Wzór 15. Za legitymacją do odbycia kolejami żelaznymi podróży, której kosztą wynagrodzi później administracja wojskowa, służy dokument legitymacyjny wojskowy (paszport wojskowy, świadectwo wojskowe, karta wcielenia itp.) albo karta powołująca. Gdyby żołnierz nie posiadał takiego dokumentu legitymacyjnego, otrzyma od przełożonego gminy miejsca pobytu kartę uwierzytelniającą podług wzoru 19go, która również służy za legitymacją do podróży.

Legitymacją podrózną okazać należy, gdy się odjeżdża, portyerowi, lub na każde żądanie konduktorowi i służbie rewizyjnej.

W celu odbycia statkiem parowym podróży, której kosztą wynagrodzi później administracja wojskowa, każdy stawiający się, który ją statkiem parowym odbyć może, otrzyma od przełożonego gminy przy wymeldowaniu asygnację do podróży podług wzoru 20go a gdyby nie posiadał dokumentu legitymacyjnego wojskowego albo karty powołującej, nadto kartę uwierzytelniającą podług wzoru 19. Asygnacje do podróży wydrukowane są dla wojska na żółtym, dla marynarki wojennej na błękitnym papierze.

Stawiający się winien dokumenty te a jeżeli został powołany kartą legitymacyjną, także tę kartę pokazać urzędnikowi kasowemu właściwej stacyi statku parowego i urzędnik ten wyda mu bilet podróży, asygnację zaś odbierze, przyczem także na dokumencie legitymacyjnym, karcie uwierzytelniającej lub karcie powołującej wyciśnięta być może pieczęć statku parowego.

Na ostatniej stacyi odbiorą od stawiającego się ten bilet podróży.

Postanowienia te nie stosują się wtedy, gdy żołnierze mogą do stawienia się użyć osobnych parowców przez skarb najętych.

7. Przebywający w obszarze zajętem stawić się mają w podobny sposób u najbliższej komendy okręgu uzupełnienia krajów tutejszych, gdzie postąpią z nimi według przepisów ogólnych w tej mierze obowiązujących.

Ci, którzy udają się na Metkowice, zgłosić się mają do szeregu u komendy tamtejszej stacyi wojskowej (etapowej).

Przebywający w południowej Dalmacji i w pogranicznej części Hercegowiny, mogą także stawiać się u komendy placu w Dubrowniku lub Kotorze gdzie też następuje zgłoszenie się do szeregu.

8. Żołnierze przebywający za granicą jak tylko dowiedzą się o tem z ogłoszeń publicznych, że monarchia zagrożona jest bliską wojną i rezerwa została powołana, obowiązani są powrócić bezzwłocznie do ojczyzny, nie czekając na osobne powołanie (u. o. s. w. §. 63).

C. i k. Władze reprezentacyjne za granicą winny czuwać nad dopełnieniem tego zarządzenia, zalecać opieszalym, z wskazaniem skutków zaniedbania, żeby niezwłocznie wracali do ojczyzny, tam zaś, gdzie istnieje do tego traktat międzynarodowy, zniewalać ich, żeby to uczynili. W wykazie zmian pobytu notować należy udzielanie uwiadomień.

Zresztą żołnierz za granicą przebywający winien postarać się o to, żeby ustanowiony pośrednik doniósł mu niezwłocznie w sposób niezawodny o zarządzeniu powszechnego uruchomienia.

9. Zresztą stosują się także postanowienia §. 26 : 12 i 13.

§. 32.

Powolywanie, stawianie się i zgłaszanie się do szeregu w celu wyjątkowej czynności służbowej.

Rezerwiści i rezerwiści zasobowi do wyjątkowej czynności służbowej powoływani, mają stawiać się i zgłaszać do szeregu w taki sam sposób, jak żołnierze nieczynni, do służby pod chorągwią powoływani, stawiają i zgłaszają się do szeregu.

§. 34.

Karanie za nieposłuszeństwo rozkazowi powołującemu i za uwodzenie do niego.

1. Gdy żołnierz nieczynny, który był w stonku nieczynnym lub nie był wcielony do szeregu, stawia się do jakiegokolwiek czynności służbowej wojskowej, w korpusie wojsk (zakładzie), do którego się stawił, przekonać się należy, czy spełnił ściśle rozkaz powołujący.

Jeżeli go nie spełnił ściśle, zbadać należy, czy wina spada na owego żołnierza. Gdyby się okazał winnym, wytoczyć należy przeciw niemu postępowanie karne.

2. Komendy okręgów uzupełnienia mają o każdym żołnierzu, który zgłosił się do szeregu i okazał się winnym nieposłuszeństwa rozkazowi powołującemu, donieść korpusowi wojsk (zakładowi), w którym wstępuje do służby, celem przeprowadzenia czynności urzędowej.

3. Jeżeli żołnierz lub ktoś pobierający płacę miesięczną, do żadnej klasy stopniowej nie zaliczony, stał się w myśl §. 1 lub §. 3 ustawy z dnia 28. czerwca 1890 (Dz. u. p. Nr. 137) winnym zbrodni, lub jeżeli żołnierz został jako zbieg wykreslony, wytoczyć mu należy postępowanie karne. Toż samo stać się ma, jeżeli nieposłuszeństwo rozkazowi powołującemu, które według ustawy powyższej ma być jako występki ukarane, albo uwiedzenie do tego popełnione zostało w okolicznościach, które zdaniem komendanta do karania uprawnionego wymagają, żeby zawinienie poddane było ocenieniu sądowo-karnemu.

Postępowanie sądowo-karne należy do właściwego sądu wojkowego.

4. Występek nieposłuszeństwa rozkazowi powołującemu lub uwiedzenia do niego, jeżeli się nie wytacza postępowania sądowo-karnego, ma być karany porządkiem dyscyplinarnym. Postępowanie i wydanie wyroku należy w takim przypadku do komendanta (zwierzchnika), według przepisów porządkowo-karnych wojskowych do tego powołanemu i posiadającemu władzę karcenia, jaka służy dowódcy oddziału (korpusu majtków).

Ci, którzy przez nieposłuszeństwo rozkazowi powołującemu ich do czynnej służby zaniedbali więcej niż trzy miesiące z czasu służby pod chorągwią, jeżeli nie nastąpi skazanie za zbiegostwo i jego skutki, winni dopełnić czasu zaniedbanego aż do miary całkowitego czasu służby.

5. We wszystkich przypadkach, w których z powodu nieposłuszeństwa rozkazowi powołującemu wytacza się postępowanie w sądzie wojskowym, okres zaniedbania, które może być za winę poczytane, wykazany być ma piśmiennie.

W tym celu do doniesienia sądowo-karnego, które według §. 33:6 i 7 ma być wygotowane i odpowiednio uzupełnione lub dopiero na podstawie aktów śledczych sporządzone, dołączyć należy wyciąg z protokołów zgłaszania się do szeregu.

Czas zaniedbany poczyna się, o ile powołanie wzywało do stawienia się natychmiast:

a) jeżeli kartę powołującą wydano powołanemu lub jego pośrednikowi, od dnia, w którym powołany — po upływie zwłoki dozwolonej do uporządkowania stosunków domowych i do wymeldowania się u przełożonego gminy powinien był przybyć do korpusu wojska, w którym miał się stawić, jeżeli wprzód nie zgłaszał się gdzieindziej do szeregu;

b) jeżeli powołanie było ogłoszone plakatami, od dnia, w którym plakaty rozlepione zostały.

Jeżeli w razie powszechnego uruchomienia powołanie ogłoszone było obwieszczeniami publicznymi, stwierdzić należy w szczególności, kiedy obwieszczenie zostało ogłoszone w owej gminie. w której podpadający karze zameldował się lub powinien był zameldować się do pobytu. Co do przebywających za granicą winny c. i k. Władze reprezentacyjne stwierdzić kiedy stało się powszechnie wiadomem, że monarchia zagrożona jest bliską wojną i że żołnierze nieczynni wojska (młynarki wojennej) zostali powołani (§. 63 u. o s. w.). Następnie oznaczyć należy początek czasu zaniedbanego według postanowień podanych w ustępie poprzedzającym pod a).

Żołnierze w razie uruchomienia pozostawieni czasowo na posadach cywilnych winni stawić się do czynnej służby po upływie dozwolonej zwłoki. Żołnierzom tej kategorii, którzyby się nie stawili, liczyć należy czas zaniedbany od tego dnia, w którym po upływie zwłoki powinni byli przybyć do owego korpusu wojska, w którym stawić się mieli.

6. Jeżeli żołnierz, przeciw któremu z powodu nieposłuszeństwa rozkazowi powołującemu wytoczono postępowanie karne, uznany został winnym zbrodni zbiegostwa, korpus do którego należał winien następnie zarządzić i uskutecznić jego wykreslenie z rejestrow i zapisanie jako zbiega.

Rozdział V.

Zebrania kontrolne.

§. 35.

W ogólności.

1. Zebrania kontrolne w §. 55 ustawy o służbie wojskowej przepisane, są czynnościami urzędowymi wojskowymi w celu uzyskania dokładnej ewidencji pobytu żołnierzy nieczynnych.

Współdziałanie Władz powiatowych i gmin ogranicza się pod tym względem do pośrednictwa w powoływaniu, przyprowadzaniu podlegających kontroli i do prostowania własnych wykazów ewidencyjnych.

2. Zebrania kontrolne odbywają się zwyczajnie w siedzibach Władz administracyjnych powiatowych. Jeżeli stosownie do okoliczności jest to pożądanem, mogą odbywać się także w siedzibach sądów powiatowych.

Decydują w tym względzie komendy terytorjalne wojskowe w porozumieniu z Władzami administracyjnymi krajowymi.

3. Zebraniem kontrolnym kierować będzie w stacyach komend okręgowych uzupełnienia wojska kapitan przeznaczony do kadru batalionu zasobowego pułku piechoty (strzelców tyrolskich) uzupełniającego się tamże lub, gdyby go zaskoczyła przeszkoda, jakoteż w stacyach komend okręgowych uzupełnienia marynarki wojennej, oficer okręgu uzupełnienia. Do powiatów administracyjnych poza obrębem każdego okręgu uzupełnienia wysyłać się będzie najwięcej cztery ruchome oddziały kontrolne, z których każdy składać się ma z oficera (kapitana lub starszego w randze porucznika) posiadającego język krajowy, podoficera i trębacza.

Tych oficerów, podoficerów i trębaczy dostarczyć ma pułk piechoty (strzelców tyrolskich) uzupełniający się w tym samym okręgu a według okoliczności marynarka wojenna. Oficerowie i podoficerowie powinni być obznajomieni z utrzymywaniem ewidencji.

Ze strony Władz administracyjnych powinien być obecny na zebraniu kontrolnem delegat Władzy powiatowej, z tych zaś gmin, z których żołnierze są przyprowadzani, znajdować się powinni przełożeni tychże gmin lub ich zastępcy.

4. Zebrania kontrolne odbywać się mają corocznie w czasie od 1. października aż do 15. listopada.

Przy postanowieniu kiedy zebrania kontrolne mają się rozpocząć, trzeba mieć na względzie stosunki zarobkowe i miejscowe

Zebrania kontrolne mogą odbywać się także w niedzielę i święto, jednakże w miastach, w których jest więcej kościołów, rozpoczynać się winny dopiero po 10 godzinie, w innych osadach dopiero wtedy, gdy się skończy główne nabożeństwo. Bezwarunkowo unikać należy zakłócania publicznego nabożeństwa.

5. Na każdy dzień kontroli wyznaczyć należy 100 aż do 150 ludzi w taki sposób, żeby żołnierze

nieczynni w tem samem miejscu kontroli stawić się mający, do tej samej gminy należący nie byli dzieleni.

Jeżeli w pewnym powiecie odbywa się w skutek tego kilka zebrań kontrolnych, odbywać się powinny bezpośrednio jedno po drugim.

6. Miejsca i dni kontroli w każdym powiecie wyznaczać mają komendy okręgów uzupełnienia w porozumieniu z Władzami administracyjnymi powiatowymi.

W tym względzie starać się należy, żeby osoby kontrolujące mogły odbyć podróż okólną najkrótszemi drogami.

Projekty mające służyć za podstawę do tych umów, powinny wygotować komendy okręgów uzupełnienia.

Gdyby umowa nie przysłała do skutku, postarać się należy o decyzją komendy terytorjalnej wojskowej, która wydać ją ma w porozumieniu z Władzą administracyjną krajową i której też komendy okręgów uzupełnienia przedstawiać mają plany podróży i czynności ostatecznie przyjęte.

7. Ażeby obowiązani do służenia wojskowo wpoili sobie w pamięć termin kontroli i ażeby im przeto ułatwić dopełnienie powinności poddania się kontroli, ustanowić należy w obrębie każdego okręgu uzupełnienia „stałe,“ corocznie obowiązujące dni kontroli tak do zebrań kontrolnych jak i do kontroli dodatkowej (§. 39).

8. Zebrania kontrolne odbywać się powinny ile możności na większych placach, otwartych lecz nie dla każdego dostępnych lub też dających się odpowiednio zamknąć, mianowicie w dziedzińcach koszar, zabudowaniach urzędowych itp.

§. 36.

Powoływanie na zebrania kontrolne.

1. Na zebrania kontrolne powoływać należy w ogólności w każdej gminie miejscowej plakatami publicznymi i wszelkimi innemi sposobami do ogłoszeń publicznych w miejscu używanemi.

W rozległych gminach miejscowych podać należy ogłoszenie do wiadomości w każdej osadzie, w leżących na ustroniu grupach domów i budynkach mieszkalnych w sposób najodpowiedniejszy, w miejscu używany.

2. Wygotowanie tych obwieszczeń, które najmniej na dni 14 przed rozpoczęciem się zebrań kontrolnych mają być ogłoszone, uależy do Władz administracyjnych powiatowych.

§. 37.

Obowiązek obecności na zebraniu kontrolnem.

1. Każdy żołnierz nieczynny obowiązany jest być obecnym na zebraniu kontrolnem.

Wyjści są:

- a) kandydaci stanu duchownego;
- b) ci, którzy w ciągu bieżącego roku zostawali w czynnej służbie, odbierali wykształcenie wojskowe lub odbywali ćwiczenia wojskowe;
- c) ci, którzy w roku bieżącym stawiali się do czynnej służby, do wykształcenia wojskowego lub do ćwiczeń wojskowych i z powodu choroby lub celem postępowania rozpoznawczego przeniesieni zostali napowrót w stosunek nieczynny;
- d) podoficerowie na stałym urlopie będący, certyfikatami opatrzeni, umieszczeni stale lub tymczasowo na posadach publicznych;
- e) znajdujący się w areszcie śledczym i odsiadujący karę, tudzież oddani do zakładu pracy przymusowej (poprawczego);
- f) ci, którzy otrzymali pozwolenie do podróży morskiej lub paszport do podróży za granicę, jeżeli istotnie wsiedli na okręt, lub znajdują się za granicą;
- g) ci, którzy w czasie zebrania kontrolnego służą w żandarmeryi;
- h) będący na stałym urlopie i rezerwiści zasobowi w tym roku, w którym zostali wzięci do wojska.

2. Od obecności na zebraniu kontrolnem mogą być wyłączeni:

- a) osiadli stale za granicą;
- b) chorzy, na podstawie świadectwa potwierdzonego przez przełożonego gminy;
- c) podlegający kontroli, z przyczyny niezmiennie nagłych i niecierpiących zwłoki stosunków rodzinnych lub osobistych, np. z przyczyny ciężkiej choroby lub śmierci w kole domowym (rodzina w ścisłym znaczeniu) itp.;
- d) podlegający kontroli w razie podróży za interesami, które dowodnie nie cierpią zwłoki;
- e) trudniący się żegluga, podczas wykonywania tego przemysłu i

f) osoby w §. 56 ustawy o służbie wojskowej wzmiankowane, o ile są niezbędnymi do wykonywania czynności urzędowych, na prośbę ich Władz przełożonych.

Pozwolenie daje komenda okręgu uzupełnienia przynależności.

Prośby o to, odpowiednimi dokumentami opatrzone, podawać należy wcześniej drogą przepisaną w §. 6 : 2; prawdziwość podanych powodów do wyłączenia powinna być potwierdzona przez gminę i Władzę administracyjną powiatową.

Do każdej prośby o wyłączenie załączyć należy paszport wojskowy.

3. Jeżeli w przypadkach wzmiankowanych w ustępie 2 pod b, c i d z powodu krótkości czasu nie można było prosić wcześniej o wyłączenie, przełożony gminy winien dostawić na plac kontroli świadectwo urzędownie potwierdzone, udowadniające przyczyny nieobecności a zarazem paszport wojskowy.

4. Wyłączeni na zasadzie ustępu 2 b, c, d i e od obecności na zebraniu kontrolnem, jakoteż wzmiankowani w ustępie 3 obowiązani są stawić się do kontroli dodatkowej (§. 39), podczas gdy wyłączenie tych, którzy wzmiankowani są w ustępie 2 a i f jest całkowite.

§. 38.

Postępowanie na zebraniu kontrolnem.

1. Każdy kontroli podlegający winien uczestniczyć w zebraniu kontrolnem w tem miejscu kontroli, do którego według obwieszczenia urzędowego przyłączona została owa gmina, gdzie jest lub powinien być do pobytu zameldowany.

Tylko tym kontroli podlegającym, którzy zostali wymeldowani do podróży, pozwala się uczestniczyć w zebraniu kontrolnem żołnierzy swego czasowego pobytu.

8. Na zebranie kontrolne delegaci Władzy powiatowej winni wziąć z sobą protokół ewidencyjny, przełożeni gmin wykaz ewidencyjny, książkę meldunkową i wykaz zmian pobytu.

11. Podlegający kontroli winni stanąć na placu kontroli w czasie oznaczonym, pod przewo-

dnictwem i dozorem przełożonych gmin. Przychodzą w odzieży cywilnej i każdy ma przynieść z sobą paszport wojskowy; broń, laski itp. złożyć należy gdzieindziej przed rozpoczęciem się czynności urzędowej; palenie tytoniu podczas zebrania jest wzbronione.

Utrzymanie spokoju i porządku na placu kontroli przed zebraniem i po zebraniu jest obowiązkiem delegata Władzy administracyjnej powiatowej.

§. 39.

Kontrola dodatkowa.

1. Ci żołnierze nieczynni, kontroli podlegający, którzy nie uczestniczyli w zebraniu kontrolnem miejsca w §. 38:1 wzmiankowanego — a nie byli całkowicie wyłączeni (§. 37:4) od obecności na zebraniu kontrolnem -- obowiązani są stawić się do kontroli dodatkowej

Wzór 8

do §. 15.

Powiat administracyjny.

Gmina miejscowa.

Książka meldunkowa

żołnierzy nieczynnych wojska i marynarki wojennej.

Liczba bieżąca	Data meldunku	Korpus wojsk (zakład)	Rok wzięcia do wojska	Nr. arkusza księgi głównej	Stopień	Nazwisko	Gmina swojszczyzny
1	2	3	4	5	6	7	8
od 1—44							
45	15/9 1885	Pułk piechoty Nr. 27	1882	136	Kapral	Józef Tauber	Piber
							i t.
216	14/7 1887	Pułk piechoty Nr. 27	1882	136	Kapral	Józef Tauber	Piber
							i t.
243	8/9 1887	Pułk piechoty Nr. 27	1882	136	Kapral	Józef Tauber	Piber
							i t.
290	*/. 18..	Pułk piechoty Nr. 27	1882	136	Kapral	Józef Tauber	Piber
							i t.

Uwaga. 1. Każda strona ma 15 rubryk poziomych.

2. Szczegóły potrzebne do wypełnienia rubryk 3 aż do 10 wyciągać należy z paszportu wojskowego

3. Format papieru: B.

Przynależność		M e l d u n e k				U w a g a
powiat administracyjny	okrąg uzupełnienia Nr.	pobytu	podróży do		na jak długo	
			miejsca	powiaty administracyjne		
9	10	11	12	13	14	15
Graz (okolica)	27	1	.	.	stale	. . . . . Ulica, Nr. domu . . .
d.						
Graz (okolica)	27	.	Oedenburg		4 tygodnie	Pośrednik: N. N., stolarz, ... Ulica, Nr. domu . . .
d.						
Graz (okolica)	27	1	.	.	stale	. . . . . Ulica, Nr. domu . . .
d.						
Graz (okolica)	27	.	do czynnej służby			
d.						

strona 1 i 3, albo ze świadectwa wojskowego strona 1.

Wzór 13

do §. 17.

Powiat administracyjny.

Gmina miejscowa.

Wykaz zmian pobytu

żołnierzy nieczynnych wojska i marynarki wojennej

z miesiąca września 18 . .

Liczba bieżąca	Data meldunku	Korpus wojsk (zakład)	Rok wzięcia do wojska	Nr. arkusza księgi głównej	Stopień	Nazwisko	Gmina swojszczyzny
1	2	3	4	5	6	7	8
.	15	Pułk piechoty Nr. 27	1882	136	Kapral	Tauber Józef	Piber
.	17	Pułk piechoty Nr. 76	1881	408	Szeregowiec	Nagy Józef	Oedenburg
.	20	Pułk dragonów Nr. 5	1883	46	Dragon	Veit Jerzy	Knittelfeld
.	29	Pułk Nr. 3 korpusu artylerji	1880	117	Kanonier	Zach Piotr	Vorau
.	30	Pułk piechoty Nr. 27	1888	301	Szeregowiec	Resch Karol	Strass
			i	l.	.		

Uwaga. 1. Każda strona ma 15 rubryk poziomych.

2. Szczegóły potrzebne do wypełnienia rubryk 3 aż do 10 wyciągnąć należy z paszportu wojskowego strona 1 i 3 lub ze świadectwa wojskowego strona 1.

3. Komendy okręgów uzupełnienia winny w wyciągach, które mają wygotowywać, zapisywać w rubryce 1 gminę a względnie Władzę, u której się zameldowano.

Przynależność		M e l d u n e k				U w a g a
powiat administracyjny	okrąg uzupełnienia Nr.	pobytu	podróży do		na jak długo	
			miejsca	powiaty administracyjne		
9	10	11	12	13	14	15
Graz (okolica)	27	1	.	.	stałe	. . . . . Ulica, Nr. domu . . .
miasto	76	1	.	.	3 miesiące	. . . . . Ulica, Nr. domu . . .
Leibnitz	27	1	.	.	stałe	. . . . . Ulica, Nr. domu . . .
Hartberg	27	1	.	.	4 miesiące	. . . . . Ulica, Nr. domu . . .
Judenburg	27	.	do wykształcenia wojskowego			
		i	t.	d.		

4. Komendom okręgów uzupełnienia dostarczać będą potrzebnych druków komendy terytorjalne wojskowe i admirałat portowy w Polju.

5. Format papieru: B.

Karta uwierzytelniająca ¹⁾

dla ²⁾ . . . . .

. . . . .

. . . . .

celem stawienia się w korpusie wojsk w . . . . .

N., dnia . . . . . 18 . .

Pieczczę gminna.

Podpis
przełożonego gminy.

- Uwaga.** 1. Karta uwierzytelniająca wydrukowana jest w języku w miejscu używanym.
2. Przełożony gminy winien wpisać stopień, nazwisko i korpus wojsk żołnierza, tudzież stacyą, w której ma się stawić.
3. Format papieru: B (ćwiartka).